

На основу члана 14. став 1. тачка 7. Закона о Народној банци Србије ("Службени гласник РС", бр. 72/2003, 55/2004 и 44/2010), Извршни одбор Народне банке Србије доноси

О Д Л У К У

О ОБАВЕЗНОЈ РЕЗЕРВИ БАНАКА КОД НАРОДНЕ БАНКЕ СРБИЈЕ

1. Банке су дужне да обрачунавају и издвајају обавезну резерву – у висини, на начин и у роковима који су утврђени овом одлуком.

Под банкама, у смислу става 1. ове тачке, подразумевају се банке које имају дозволу за рад Народне банке Србије и уписане су у регистар код надлежног органа.

2. Обавезну резерву банке обрачунавају:

1) на обавезе по динарским депозитима, кредитима и хартијама од вредности, као и на друге динарске обавезе, осим динарских депозита примљених по пословима које банка обавља у име и за рачун трећих лица а који не прелазе износе пласмана које је банка дала из тих депозита, и

2) на обавезе по девизним депозитима, кредитима и хартијама од вредности и на друге девизне обавезе, као и на депозите, кредите и друга девизна средства примљена из иностранства по пословима које банка обавља у име и за рачун трећих лица.

3. Изузетно од тачке 2. ове одлуке, обавезну резерву банке не обрачунавају на износ:

1) обавеза према Народној банци Србије;

2) обавеза према банкама које издвајају обавезну резерву код Народне банке Србије;

3) субординираних обавеза за које је Народна банка Србије утврдила да су испуњени услови за њихово укључивање у допунски капитал банке;

4) динарских и девизних обавеза по основу средстава која банке примају од међународних финансијских организација, влада и финансијских институција чији су оснивачи стране државе, и то посредством државе као главног дужника, односно власника тих средстава или непосредно, уз услов да се при репласирању тих средстава поштују договорени принципи код утврђивања каматних маржи;

6) обавеза у динарима и девизама по основу депозита, кредита и других средстава примљених из иностранства у периоду од 1. октобра 2008. до 31. марта 2010. године – и то до првобитно утврђеног рока доспећа тих обавеза, а најкасније до 31. децембра 2014. године;

7) средстава орочене динарске штедње прикупљених у периоду од 31. октобра до 8. новембра 2010. године – и то до истека периода на који је орочена та штедња, под условом да није индексирана девизном клаузулом;

8) обавеза у динарима и девизама по основу средстава финансијске подршке које је обезбедила Агенција за осигурање депозита у складу са законом.

За. Извршни одбор Народне банке Србије може да одлучи да, у одређеном периоду, обавезну резерву не обрачунава:

1) банка која је, у складу са законом којим се уређује преузимање имовине и обавеза одређених банака ради очувања стабилности финансијског система Републике Србије, преузела обавезе банке преносиоца, и то на укупан износ или део износа преузетих обавеза у динарима и девизама по којима је банка преносилац била дужна да обрачунава обавезну резерву,

2) банка којој је, ради очувања стабилности финансијског система, Република Србија обезбедила средства финансијске подршке у динарима или девизама, и то на укупан износ или део износа тих средстава, као и на укупан или део износа обавеза те банке по средствима која су по основу посебних аранжмана/уговора положена на рачун код Народне банке Србије.

Одлука из става 1. ове тачке доноси се на основу оцене њених ефеката на одржавање ликвидности банке.

4. Основицу за обрачун обавезне резерве чини динарска и девизна основица за обрачун обавезне резерве.

Динарску основицу за обрачун обавезне резерве (у даљем тексту: динарска основица) чини просечно дневно књиговодствено стање динарских обавеза из тачке 2. одредба под 1) ове одлуке у претходном календарском месецу, осим динарских обавеза индексираних девизном клаузулом.

Девизну основицу за обрачун обавезне резерве (у даљем тексту: девизна основица) чини просечно дневно књиговодствено стање девизних обавеза из тачке 2. одредба под 2) ове одлуке у претходном календарском месецу и просечно дневно књиговодствено стање

динарских обавеза индексираних девизном клаузулом из одредбе под 1) те тачке у претходном календарском месецу.

Под девизном клаузулом из ове одлуке подразумева се валутна клаузула у смислу закона којим се уређује девизно пословање, као и свака друга клаузула којом се утврђује заштита од ризика промене курса динара.

За израчунавање просечног дневног књиговодственог стања обавеза које чине динарску основицу, односно девизну основицу узимају се у обзир сви дани у претходном календарском месецу.

Просечно дневно књиговодствено стање девизних обавеза изражава се у еврима, с тим што се за сваки дан средства деноминована у другим валутама прерачунавају у евре применом званичних средњих курсева динара за одговарајуће валуте.

Просечно дневно књиговодствено стање динарских обавеза из става 3. ове тачке изражава се у еврима, с тим што се за сваки дан обавезе изражене у динарима прерачунавају у евре применом званичног средњег курса динара.

5. Обавезну резерву банке обрачунавају:

1) по стопи од:

- 5% – на део динарске основице коју чине обавезе са уговореном рочношћу до две године, односно до 730 дана,
- 0% – на део динарске основице коју чине обавезе са уговореном рочношћу преко две године, односно преко 730 дана;

2) по стопи од:

- 20% – на део девизне основице коју чине обавезе са уговореном рочношћу до две године, односно до 730 дана, а, изузетно, по стопи од 50% на део девизне основице коју чине динарске обавезе индексираних девизном клаузулом са уговореном рочношћу до две године, односно до 730 дана,
- 13% – на део девизне основице коју чине обавезе са уговореном рочношћу преко две године, односно преко 730 дана, а, изузетно, по стопи од 50% на део девизне основице коју чине динарске обавезе индексираних девизном клаузулом са уговореном рочношћу преко две године, односно преко 730 дана..

Обавезна резерва из става 1. одредба под 1) ове тачке обрачунава се у динарима.

Обавезна резерва из става 1. одредба под 2) ове тачке обрачунава се у еврима.

Почев од обрачунског периода 18. фебруар – 17. март 2011. године, а закључно са обрачунским периодом 18. јул – 17. август 2011. године – обавезна резерва из става 3. ове тачке умањује се за 25% прираста кредита одобрених у складу с Програмом мера за ублажавање негативних ефеката светске економске кризе у Републици Србији за 2011. годину (у даљем тексту: Програм мера), који је усвојила Влада РС.

Под кредитима одобреним у складу с Програмом мера подразумевају се кредити које банке одобравају за одржавање ликвидности, финансирање трајних обртних средстава, извозне послове и инвестиције.

Банке су дужне да о кредитима из ове тачке обезбеде податке у књиговодственој евиденцији на посебним аналитичким рачунима, а на основу документације из које се може недвосмислено утврдити да су ти кредити одобрени у складу с Програмом мера.

Прираст кредита из става 4. ове тачке утврђује се као позитивна разлика стања тих кредита последњег календарског дана у месецу за који се утврђује основица за обрачун обавезне резерве и стања ових кредита на дан 13. јануара 2011. године, при чему се при обрачуну тог прираста искључују ефекти промене курса динара.

Почев од обрачунског периода 18. август – 17. септембар 2011. године, у обрачун прираста кредита из ове тачке укључују се само кредити одобрени до 30. јуна 2011. године, и то до првобитно уговорених рокова њиховог доспећа.

6. Обрачунату динарску обавезну резерву чини збир:

- 1) обрачунате обавезне резерве у динарима из тачке 5. став 1. одредба под 1) ове одлуке;
- 2) 38% динарске противвредности обрачунате обавезне резерве у еврима из тачке 5. став 1. одредба под 2), алинеја прва, ове одлуке;
- 3) 30% динарске противвредности обрачунате обавезне резерве у еврима из тачке 5. став 1. одредба под 2), алинеја друга, ове одлуке.

Обрачунату девизну обавезну резерву чини збир:

- 1) 62% обрачунате обавезне резерве у еврима из тачке 5. став 1. одредба под 2), алинеја прва, ове одлуке и
- 2) 70% обрачунате обавезне резерве у еврима из тачке 5. став 1. одредба под 2), алинеја друга, ове одлуке.

Динарска противвредност из става 1. одредбе под 2) и 3) ове тачке утврђује се применом званичног средњег курса динара који важи на дан обрачуна обавезне резерве, тј. 17. у месецу.

7. Обавезну резерву банке обрачунавају 17. у месецу, и тако обрачуната обавезна резерва важи за обрачунски период од 18. у месецу до 17. у наредном месецу (у даљем тексту: обрачунски период).

Обрачуне обавезне резерве банке достављају Народној банци Србије 17. у месецу.

8. Обрачунату динарску обавезну резерву банке издвајају у динарима на свој жиро-рачун (у даљем тексту: издвојена динарска обавезна резерва).

Обрачунату девизну обавезну резерву банке издвајају у еврима на девизне рачуне Народне банке Србије (у даљем тексту: издвојена девизна обавезна резерва).

Изузетно од става 2. ове тачке, банке код којих би, због издвајања девизне обавезне резерве у еврима, показатељ девизног ризика одступао од оног који је прописан одлуком Народне банке Србије којом се уређује управљање ризицима – могу девизну обавезну резерву издвајати и у САД доларима.

9. Банке су дужне да у обрачунском периоду одржавају просечно дневно стање издвојене динарске обавезне резерве у висини обрачунате динарске обавезне резерве.

Банке су дужне да у обрачунском периоду одржавају просечно дневно стање издвојене девизне обавезне резерве у висини обрачунате девизне обавезне резерве.

Просечно дневно стање девизне обавезне резерве издвојене у САД доларима прерачунава се у евре применом званичног средњег курса динара који важи на дан обрачуна обавезне резерве, тј. 17. у месецу.

За израчунавање просечног дневног стања издвојене динарске обавезне резерве, односно издвојене девизне обавезне резерве у смислу ст. 1. и 2. ове тачке узимају се у обзир сви дани у обрачунском периоду.

Ради остваривања просечног дневног стања издвојене обавезне резерве у смислу ст. 1. и 2. ове тачке – дневно стање издвојене динарске обавезне резерве, односно девизне обавезне резерве банке може бити веће или мање од обрачунате динарске обавезне резерве, односно обрачунате девизне обавезне резерве, при чему банке могу давати налоге за издвајање, односно повлачење средстава с рачуна из тачке 8. ове одлуке, а Народна банка Србије, по овлашћењу банака, може давати налоге ради задужења и одобрења рачуна девизне обавезне резерве у складу с прописима којима се уређује међубанкарски клиринг у девизама.

10. Народна банка Србије плаћа банкама камату на износ оствареног просечног дневног стања издвојене динарске обавезне резерве у обрачунском периоду који не прелази износ обрачунате динарске обавезне резерве, за све дане обрачунског периода – по каматној стопи предвиђеној одлуком којом се утврђују каматне стопе које Народна банка Србије примењује у поступку спровођења монетарне политике.

11. Банка која у обрачунском периоду није остварила просечно дневно стање издвојене динарске обавезне резерве, односно издвојене девизне обавезне резерве у обрачунатим износима – на износ разлике између обрачунатог износа и оствареног просечног дневног стања издвојене динарске обавезне резерве, односно издвојене девизне обавезне резерве плаћа Народној банци Србије камату за све дане обрачунског периода, по каматној стопи предвиђеној одлуком којом се утврђују каматне стопе које Народна банка Србије примењује у поступку спровођења монетарне политике.

Банка која је у обрачунском периоду остварила просечно дневно стање издвојене девизне обавезне резерве у износу већем од обрачунатог – на износ разлике између оствареног просечног дневног стања издвојене девизне обавезне резерве и обрачунате девизне обавезне резерве плаћа Народној банци Србије камату за све дане обрачунског периода, по каматној стопи предвиђеној одлуком из става 1. ове тачке.

12. Банка која је обрачунала износ динарске, односно девизне обавезне резерве мањи од износа прописаног овом одлуком – на разлику између прописаног и обрачунатог износа динарске, односно девизне обавезне резерве плаћа Народној банци Србије камату, по каматној стопи предвиђеној одлуком из тачке 11. ове одлуке, и то за онолико обрачунских периода колико је трајао погрешан обрачун.

13. Камата из тач. од 10. до 12. ове одлуке обрачунава се и плаћа, односно наплаћује у валути у којој се врши издвајање обавезне резерве, тј. у динарима и еврима.

Камата из тачке 10. ове одлуке обрачунава се и плаћа другог радног дана после истека обрачунског периода – за тај обрачунски период.

Камата из тач. 11. и 12. ове одлуке обрачунава се до краја месеца за претходни обрачунски период, а наплаћује до 8. у наредном месецу.

14. Радним данима, у смислу ове одлуке, сматрају се дани у којима се извршавају међубанкарска плаћања код Народне банке Србије у складу с прописима којима се уређује рад RTGS система и клиринг система Народне банке Србије.

15. Банке су дужне да на дан 17. фебруара 2011. године утврде обавезу издвајања девизне обавезне резерве (у даљем тексту: фебруарска девизна резерва) на следећи начин:

1) банке код којих је обрачуната девизна обавезна резерва на дан 17. фебруара 2011. године већа од јануарске девизне резерве издвајају девизну обавезну резерву у висини јануарске девизне резерве увећане за $\frac{1}{3}$ разлике између обрачунате девизне обавезне резерве на дан 17. фебруара 2011. године и јануарске девизне резерве;

2) банке код којих је обрачуната девизна обавезна резерва на дан 17. фебруара 2011. године мања од јануарске девизне резерве издвајају девизну обавезну резерву у висини јануарске девизне резерве умањене за $\frac{1}{3}$ разлике између обрачунате девизне обавезне резерве на дан 17. фебруара 2011. године и јануарске девизне резерве.

Јануарску девизну резерву из става 1. ове тачке чини девизни део обавезе издвајања девизне обавезне резерве утврђене на дан 17. јануара 2011. године у складу са Одлуком о обавезној резерви банака код Народне банке Србије ("Службени гласник РС", бр. 12/2010 и 78/2010).

16. Банке су дужне да на дан 17. марта 2011. године утврде обавезу издвајања девизне обавезне резерве на следећи начин:

1) банке код којих је обрачуната девизна обавезна резерва на дан 17. марта 2011. године већа од фебруарске девизне резерве издвајају девизну обавезну резерву у висини фебруарске девизне резерве увећане за $\frac{1}{2}$ разлике између обрачунате девизне обавезне резерве на дан 17. марта 2011. године и фебруарске девизне резерве;

2) банке код којих је обрачуната девизна обавезна резерва на дан 17. марта 2011. године мања од фебруарске девизне резерве издвајају девизну обавезну резерву у висини фебруарске девизне резерве умањене за $1/2$ разлике између обрачунате девизне обавезне резерве на дан 17. марта 2011. године и фебруарске девизне резерве.

17. Банке су дужне да на дан 17. фебруара 2011. године утврде обавезу издвајања динарске обавезне резерве (у даљем тексту: фебруарска динарска резерва) на следећи начин:

1) банке код којих је обрачуната динарска обавезна резерва на дан 17. фебруара 2011. године већа од јануарске динарске резерве издвајају динарску обавезну резерву у висини јануарске динарске резерве увећане за $1/3$ разлике између обрачунате динарске обавезне резерве на дан 17. фебруара 2011. године и јануарске динарске резерве;

2) банке код којих је обрачуната динарска обавезна резерва на дан 17. фебруара 2011. године мања од јануарске динарске резерве издвајају динарску обавезну резерву у висини јануарске динарске резерве умањене за $1/3$ разлике између обрачунате динарске обавезне резерве на дан 17. фебруара 2011. године и јануарске динарске резерве.

Јануарску динарску резерву из става 1. ове тачке чини збир обрачунате динарске обавезне резерве и динарског дела обавезе издвајања девизне обавезне резерве утврђених на дан 17. јануара 2011. године у складу са Одлуком о обавезној резерви банака код Народне банке Србије ("Службени гласник РС", бр. 12/2010 и 78/2010).

18. Банке су дужне да на дан 17. марта 2011. године утврде обавезу издвајања динарске обавезне резерве на следећи начин:

1) банке код којих је обрачуната динарска обавезна резерва на дан 17. марта 2011. године већа од фебруарске динарске резерве издвајају динарску обавезну резерву у висини фебруарске динарске резерве увећане за $1/2$ разлике између обрачунате динарске обавезне резерве на дан 17. марта 2011. године и фебруарске динарске резерве;

2) банке код којих је обрачуната динарска обавезна резерва на дан 17. марта 2011. године мања од фебруарске динарске резерве издвајају динарску обавезну резерву у висини фебруарске динарске резерве умањене за $1/2$ разлике између обрачунате динарске обавезне резерве на дан 17. марта 2011. године и фебруарске динарске резерве.

19. За спровођење ове одлуке Народна банка Србије доноси упутство.

20. Први обрачун обавезне резерве по одредбама ове одлуке банке ће доставити 17. фебруара 2011. године, према стању динарске основице, односно девизне основице у јануару 2011. године.

21. Даном ступања на снагу ове одлуке престаје да важи Одлука о обавезној резерви банака код Народне банке Србије ("Службени гласник РС", бр. 12/2010 и 78/2010).

22. Ова одлука објављује се у "Службеном гласнику РС" и ступа на снагу 17. фебруара 2011. године.

ИО НБС бр. 9
18. јануара 2011. године
Београд

Председавајући
Извршног одбора Народне банке Србије
Г у в е р н е р
Народне банке Србије

др Дејан Шошкић, с.р.